

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 19.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. október 19. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a római principátushoz kapcsolódik.

A következő forrásrészletek Augustus önéletrajzából származnak. Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

„Atyám gyilkosainak istentelen tettét törvényes ítélettel megtoroltam: száműztem, majd mikor fegyverrel támadtak az állam ellen, nyílt csatában kétszer is legyőztem őket.”

a) **Kit nevez a szöveg Augustus atyjának?** (0,5 pont)

„Körülbelül 500 000 római polgár tette le kezembe az esküt. Ezek közül szolgálati éveik leteltével coloniákba [római jogú település] telepítettem [...] több, mint 300 000-et. Földet utaltam ki számukra.”

b) **Nevezze meg, kik az említett polgárok!** (0,5 pont)

.....

„A pannóniai törzseket, amelyeket az én principátusom előtt a római nép hadserege sohasem közelített meg, Tiberius Nero révén, aki akkor mostoha fiam és legatusom volt, legyőztem, a római nép hatalma alá vettem”

c) **Milyen stratégiai célja volt Augustusnak az említett hadjárat során megszerzendő területtel?** (0,5 pont)

.....

„Törvényt hoztak, hogy személyem egyszer s mindenkorra szent és sérthetetlen legyen, és hogy életem fogytáig megillessen a tribunusi hatalom.”

d) **Milyen jog illette meg Augustust a forrásban említetten kívül a tribunusi tisztség viselésével?** (0,5 pont)

.....

„Önként fogadott hűséget egész Itália és engem jelölt ki annak a háborúnak vezéréül, amelyben Actium mellett győztem.”

e) **Ki volt az ellenfele az említett csatában?** (0,5 pont)

f) **Mikor zajlott az ütközet?** (évszám) (0,5 pont)

„Ezután tekintély dolgában mindenkit felülmúltam, hatalmam viszont semmivel sem volt több, mint hivatalbeli társaimnak”

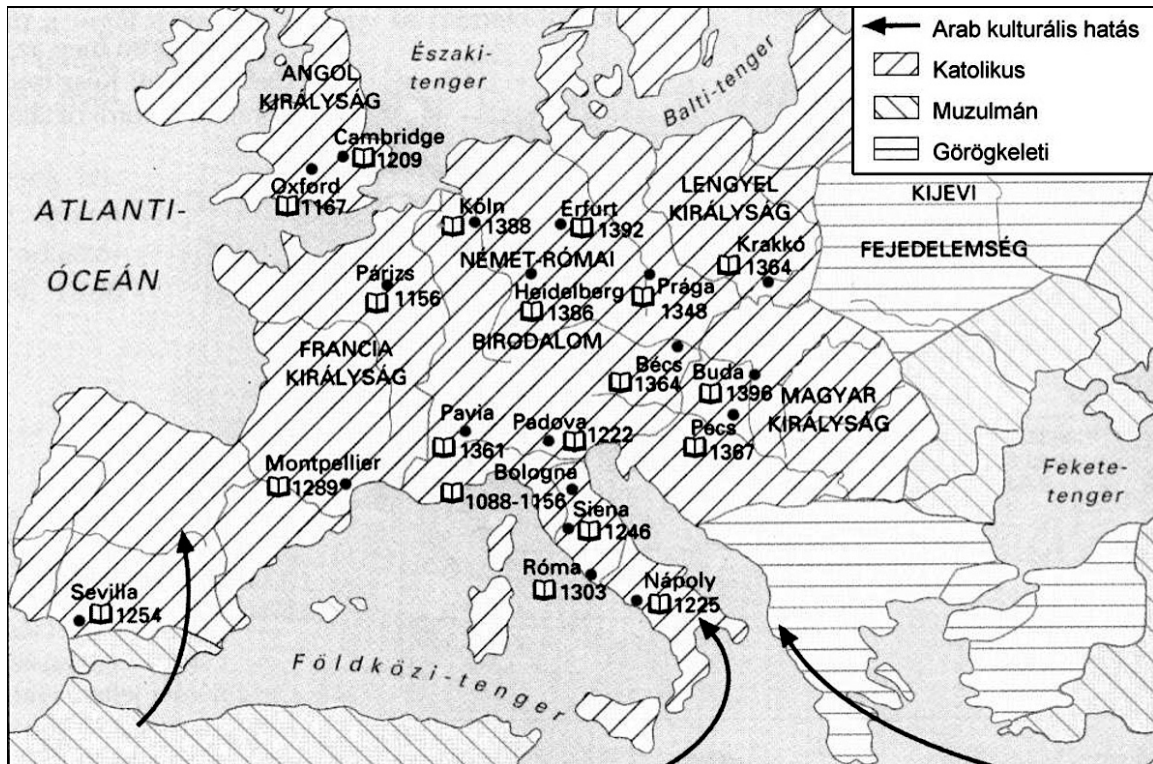
g) **Fogalmazza meg saját szavaival a principátus uralmi rendszerének lényegét!** (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**2. A feladat a középkori egyetemekkel kapcsolatos.
Oldja meg a feladatot a térképvázlat és ismeretei segítségével!**

Jelentős egyetemek a középkori Európában (Az évszámok az alapítás évét jelölik.)

a) Nevezze meg azt a várost, amelyikre a leírás vonatkozik! (1 pont)

Itt alapították Európa egyik legrégebbi és máig az egyik legnevesebb egyetemét. A várost átszelő folyótól délre eső negyed sokezer diáknak, köztük számos külföldinek adott otthont. A város püspökség és királyi udvar székhelye is volt, így az egyetemnek mind az egyházi, mind a világi hatalommal szemben meg kellett küzdenie önállóságáért.

A város neve:

**Hogyan folytatódnak a megkezdett mondatok? Karikázza be a helyes folytatás sorszámát!
Feladatrészenként egy sorszámot karikázzon be! (Elemenként 0,5 pont.)**

b) A XII–XIII. században több jelentős egyetemet is alapítottak ...

1. ... Európa arab uralom alatt álló részén.
2. ... azokon a területeken, ahol a korszakban keveredtek a nyugati és a keleti kereszténység kulturális hatásai.
3. ... azon a területen, ahol leginkább jellemző volt az antik kultúra továbbélése.
4. ... azokon a területeken, ahol jelentős számú német anyanyelvű polgárság élt.

c) Az első közép-európai egyetemek ...

1. ... jellemzően a megerősödő városi polgárság kezdeményezésére jöttek létre.
2. ... megalapítása jellemzően uralkodókhhoz köthető.
3. ... létrejötté egybeesett a román stílus elterjedésének időszakával.
4. ... létrejötté összefüggött az anyanyelvű írásbeliség elterjedésével.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Melyik állítás igaz a középkorban alapított pécsi egyetemre? Karikázza be a helyes állítás sorszámát! (1 pont)

1. Vitéz János püspök alapította.
2. I. (Nagy) Lajos alapította.
3. Megalapításának fő oka az volt, hogy a város már korábban jelentős reneszánsz központtá vált.
4. A középkorban alapított egyetem a mai napig folyamatosan működik.

3 pont	
--------	--

3. A feladat Luxemburgi Zsigmond külpolitikájához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

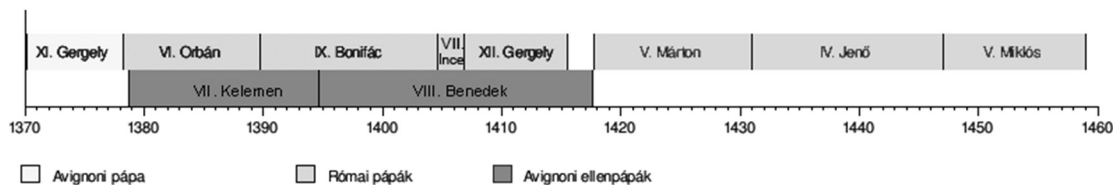
A táblázatban Zsigmond külpolitikai tevékenységéhez köthető két fontos helyszín meghatározása szerepel. **Írja be a települések nevét és a térképen található betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Két betűjel kimarad.**

Helyszín meghatározása	Település neve	Település betűjele
a) Nemzetközi keresztény sereg veresége az oszmánoktól.		
b) A Zsigmond hatalma ellen is irányuló eretnekmozgalom kiindulópontja.		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A források Zsigmond korának három súlyos konfliktusát, külpolitikai problémáját mutatják be. **Fogalmazza meg a források segítségével, mi volt Zsigmond három legfontosabb külpolitikai célkitűzése!**

Pápák a XIV–XV. század fordulóján

c) Külpolitikai célkitűzés:

„Mi, Jan Žižka, Chval z Machovic, a táborita [...] nép tisztjei és kormányzója Istent remélve, Isten kinszenvedésére figyelmeztetünk titeket mindeneket, a plženi szövetség lovagjait, alsóbb nemeseit, polgárait és parasztjait, hogy ne szegüljeteztek ellen többé az Úristennek és az ő szent parancsolatainak.” (Žižka levele a plženi szövetséghez)

d) Külpolitikai célkitűzés:

„A törökök megölték Lázár szerb fejedelmet a 6897. (1389.) évben június havában. Bajazid vette át atyja, Murad szultánságát, hatalma alá hajtotta a szerb földet is, rákényszerítette őket, hogy adót fizessenek, hadsereget küldjenek neki, s [háborúban] vele együtt vonuljanak ki, és Stefan deszpotát helyezte atyja trónusára, hogy uralkodjék a szerbek felett.” (Névtelen bolgár évkönyv)

e) Külpolitikai célkitűzés:

f) Mi volt Zsigmond legmagasabb méltósága élete során?

4 pont	
--------	--

4. A feladat a felvilágosodás eszméivel kapcsolatos.

Töltse ki a táblázat üresen hagyott részeit a források és ismeretei segítségével! Nevezze meg szakkifejezéssel a felvilágosodás eszmerendszerének azon alapelveit / alapvető gondolatait, amelyekhez a források közvetlenül kapcsolódnak! Írja az alapelvek mellé a hozzájuk tartozó források betűjelét! Minden alapelvhez két betűjel tartozik, egy betűjel csak egyszer szerepelhet. Egy forrás betűjele kimarad.

A) „Minden itt meghatározott törvényhozó hatalom ezennel az Egyesült Államok Kongresszusát illeti, amely Szenátusból és Képviselőházból áll. [...] A végrehajtó hatalom az Amerikai Egyesült Államok elnökét illeti.” (Az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya)

B) „Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat.” (Az amerikai Függetlenségi nyilatkozat)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

C) „Nincs szabadság ott, ahol a törvényhozó hatalom a végrehajtó hatalommal ugyanabban a személyben vagy ugyanabban a hatósági testületben egyesül, mert tartani lehet attól, hogy az uralkodó vagy a tanács zsarnoki törvényeket hoz és azokat zsarnoki módon hajtja végre.” (Montesquieu)

D) „A polgári társadalom célja [...] az, hogy megszüntesse a természetes állapottal járó azon kellemetlenségeket, melyek az önbíráskodásból származnak. Olyan fennhatóságot akar teremteni, hol mindenki oltalmat talál a jogtalanságokkal szemben.” (Locke)

E) „Senkit sem szabad meggyőződése miatt zaklatni, legyenek ezek akár vallásiak [...] Minden ember szabadon beszélhet, írhat és nyomtathat.” (A francia Alkotmányozó Nemzetgyűlés nyilatkozata)

F) „Az államforma alapjául és mintájául az atyai hatalom szolgált, azaz az emberi természet. [...] Az állam alapítása nem más, mint mód keresése az egyesülésre, ez pedig legtökéletesebben mindenhol egy fő alatt hajtható végre.” (Bossuet)

G) „Az emberek [...] lemondtak természetes szabadságukról, alávetették magukat az uralkodók hatalmának; ezt nem azért tették, hogy olyan javakat szerezzenek, amelyeket amúgy is élvezhettek volna, hanem valamely pontosan meghatározható előnyért [...]. Ez a pontosan meghatározható előny nem lehetett egyéb, mint az, hogy az emberek kölcsönösen védelmet biztosítsanak maguknak a más emberek részéről jövő sérelmek ellen.” (A francia Enciklopédia szócikke)

Alapelv / Alapvető gondolat (Elemenként 1 pont.)	Betűjel (Elemenként 0,5 pont.)	Betűjel (Elemenként 0,5 pont.)
a) emberi és polgári jogok		
b)	G	
c)	A	

4 pont

**5. A feladat a XVIII. századi Magyarország történetével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!**

a) Tegye időrendbe a rendeleteket kiadásuk szerint! Írja a rendeletek betűjelét a táblázatba! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

A) „Kívánatos volna ugyan, hogy a falusi fiatalság nyári és téli időben egyaránt mindaddig köteleztessék az oktatásban való részvételre, míg a mezei munkák végzésére alkalmas kort el nem érte, ezt azonban csak nagyon kevesektől lehet elvárni.”

B) „Az úrbérszabályozási példányokba kifejezetten és határozottan írássék be mind a telki állomány, mind pedig az, hogy az ígásrobotot két vagy négy ígával [igavonó állattal] kell-e teljesíteni, és az, hogy [az adót] természetben vagy milyen egyenértékben [pénzben] kell leróni.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

C) „A jobbágyság állapotját annyiban, amennyiben a parasztok eddig elé örökös kötelesség alá vettette és a földhöz köttetve voltak, jövőre teljességgel eltöröljük.”

(Részletek uralkodói rendeletekből)

1.	2.	3.

b) Nevezze meg szakkifejezéssel azt az adót, amelyről a B) betűjelű forrás aláhúzott része rendelkezik! (1 pont)

.....

Döntse el a táblázatban szereplő állításokról, hogy melyik forrásra igazak! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorban csak egy X jel szerepelhet! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	A) forrás	B) forrás	C) forrás	Egyik sem
c) Lehetővé tette a parasztok szabad költözését.				
d) Utasítást adott a jobbági terhek összeírására.				
e) Általános tankötelezettséget rendelt el.				
f) A rendelet kiadásának hátterében az állt, hogy az uralkodó véget akart vetni a földesurak saját kezelésében álló földterület növelésének.				

4 pont	
--------	--

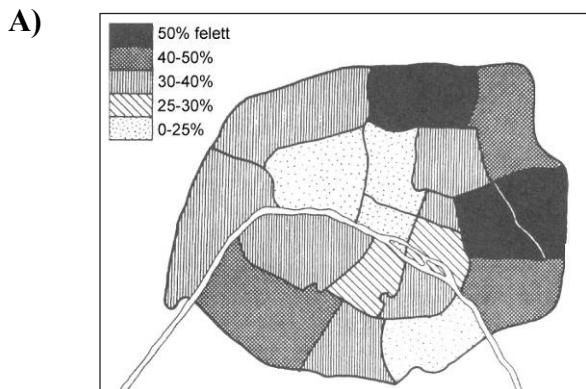
6. A feladat az ipari forradalmak demográfiai következményeivel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Állapítsa meg, hogy a felsorolt jelenségek közül melyek olvashatóak le a forrásokról! Írja a táblázatba, a forrás betűjele mellé, a hozzá tartozó jelenség sorszámát! Minden sorba egyetlen sorszámot írjon! Két jelenség sorszámára kimarad.

Jelenségek: 1. asszimiláció 2. társadalmi rétegek lakóhely szerinti elkülönülése
3. kivándorlás 4. természetes szaporodás
5. a középosztály kiszélesedése 6. városiasodás

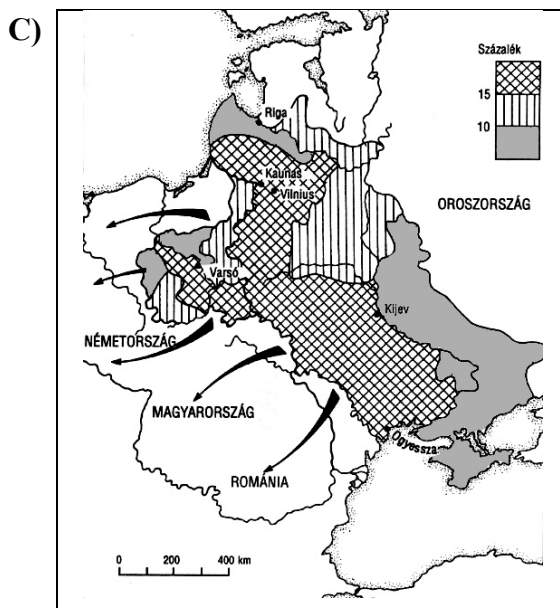
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A munkáslakosság aránya Párizs egyes kerületeiben (%), 1872

B) **Egyes fővárosok lakosságának aránya az ország teljes népességéhez viszonyítva (%), 1800–1900**

Főváros	1800	1850	1880	1900
Berlin	0,7	1,5	3	4
Brüsszel	3	6	8	10
Lisszabon	7	8	5	8
London	12	16	17	18
Párizs	3	4	7	8
Róma	1	0,7	1,3	1,6

A Zsidó Letelepülési Övezet Oroszországban és a zsidó lakosság menekülése, XX. század eleje

D) **Születési és halálozási arány néhány európai országban, 1913**

Ország	Születési arány (ezrelék)	Halálozási arány (ezrelék)
Belgium	22,3	14,2
Németország	27,5	15
Nagy-Britannia	24,1	13,8
Olaszország	31,7	17,7
Franciaország	18,8	17,7
Portugália	32,5	20,6

A forrás betűjele	A jelenség sorszáma
A)	
B)	
C)	
D)	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Nevezze meg azt az országot, amelyikre a leírás vonatkozik! A forrásokban szereplő országok közül válasszon!

1. Viszonylag alacsony volt a születési és halálozási arány. A XIX. század végén az ország minden tizedik lakosa a fővárosban élt.

.....

2. Az iparosodásban élen járó ország lakosságának nagyjából fele városi lakos volt a XIX. század közepén. A városi lakosoknak ekkor körülbelül harmada a fővárosban élt.

.....

3. A főváros a második császárság időszakában fejlődött a leggyorsabban. Az ország lakossága az ipari forradalmak korának végén már csak kis mértékben növekedett.

.....

4. A korszakban létrejött államban hagyományosan magas volt a születések száma. Fővárosa nem számított ipari központnak, ezért az itt élők aránya más európai fővárosokhoz viszonyítva alacsony volt.

.....

4 pont	
--------	--

7. A feladat a reformkori Magyarország történetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Minél több szabad, jussokkal bíró tagokból áll egy nemzet, annál hatalmasabb. Ha a polgári alkotmánynak malasztját a parasztság is érezni fogja s azokban részesülend, bizonytalanság szívén fog annak fennmaradása és öregbedése fekünni ahelyett, hogy most, midőn azon alkotmánynak inkább csak terheit, de hasznát majd nem is érzi, vagy ellenséges idegenséggel van az iránt.”

„Boldog ország, hol egy nyelv, [...] egy nemzet [...] mindeneket rokonná tesznek! Minálunk sokféle nyelv, [...] s hányféle nemzetség! Ez magában is veszedelem. Bajos, szinte lehetetlen ezen hézagokat kipótolni, csak a haza, polgári alkotmány s törvény iránti egyenlő buzgóság teheti.”

(Részletek Wesselényi Miklós „Balítéletekről” című művéből, 1831)

Miért nem volt alkalmazható a reformkori Magyarországon a korabeli nyugat-európai államok többségében jellemző nemzetfogalom? Fogalmazzon meg röviden két választ a két forrásrészlet segítségével!

a) Az első forrásrészlet alapján:

.....

b) A második forrásrészlet alapján:

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) **Mi válhatna a nemzetet leginkább összetartó tényezővé Wesselényi szerint? Fogalmazza meg röviden a két forrásrészlet alapján!**

.....

d) **A nacionalizmus mellett egy másik, a XIX. század első felében kibontakozó politikai eszme hatása is tükröződik a forrásrészletekben. Nevezze meg ezt az eszmét!**

.....

4 pont	
--------	--

8. A feladat a sztálini gazdaságpolitikával kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Az egyes társadalmi rétegek aránya a Szovjetunióban (%)		
Társadalmi réteg	1928	1939
munkás	12,4	33,5
értelmiségi, alkalmazott	5,2	16,7
paraszt	egyéni gazdálkodó	74,9
	szövetkezeti tag	2,9
	kulák (gazdag paraszt)	4,6
		–

a) **A sztálini gazdaságpolitika mely alapvető intézkedésével magyarázható leginkább a teljes parasztság társadalmon belüli arányának változása? Nevezze meg egyetlen kifejezéssel!**

.....

b) **A sztálini gazdaságpolitika mely alapvető intézkedésével magyarázható leginkább a parasztság belső rétegződésének átalakulása? Nevezze meg egyetlen szakkifejezéssel!**

.....

„A Pravda 1936. november 12-i száma szerint a második negyedévben a jaroszlavi üzemben gyártott gépkocsi-alkatrészek közül 4 ezer volt selejt, a harmadik negyedévben pedig 27 270. [...] 150 székből, amit egy bútorszövetkezet állított elő, 46 eltörik, amint ráül a vásárló. 2345 székből 1300 használhatatlan. [...] Ezeknek az adatoknak óvatosságra kellene inteniük a lelkesedőket.” (Gide, francia író: *Visszatérés a Szovjetunióból*, 1937)

c) **Magyarázza meg a korabeli szovjet gazdaságirányítási rendszer és a forrásban leírt jelenség közötti összefüggést!**

.....

.....

3 pont	
--------	--

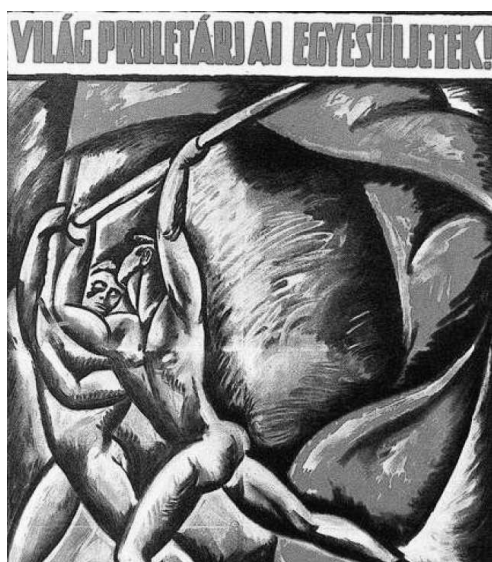
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

9. A feladat a Tanácsköztársaság történetéhez kapcsolódik.

A Tanácsköztársaság idején készült plakátokat láthat, és a *Mindenkihez* című kiáltvány részleteit olvashatja. Rendelje a szövegrészleteket a hozzájuk leginkább illő képekhez! Írja a szövegrészletek betűjelét a képek mellé a pontozott vonalra! Egy szöveg kimarad. (Elemenként 1 pont.)

a)

b)

c)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. „A párizsi békekonferencia úgy döntött, hogy Magyarországnak csaknem egész területét katonailag megszállja, a megszállás vonalait végleges politikai határnak tekinti.”
2. „Kimondja a nagybirtokok, a bányák, a nagyüzemek, a bankok és a közlekedési vállalatok szocializálását. A földreformot nem törpebirtokokat teremtő földosztással, hanem szocialista termelőszövetkezetekkel hajtja végre.”
3. „Hatalmas proletár hadsereget szervez, amellyel a munkásság és parasztság diktatúráját érvényre juttatja.”
4. „Testvéri üdvözlét küldi Anglia, Franciaország, Olaszország és Amerika munkásságának, egyben pedig felszólítja őket, hogy ne tőrjék egy pillanatil sem kapitalista kormányaik gaz rablóhadjárata a magyar tanácsköztársaság ellen.”

3 pont	
--------	--

10. A feladat a németek második világháború utáni kitelepítéséhez kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„1. §. Németországba áttelepülni köteles az a magyar állampolgár, aki a legutolsó népszámlálási összeírás alkalmával német nemzetiségűnek, vagy anyanyelvűnek vallotta magát, vagy aki magyarosított nevét német hangzásúra változtatta vissza, továbbá az, aki Volksbundnak, vagy valamely fegyveres német alakulatnak (SS) tagja volt.

2. §. (1) Az 1. § rendelkezése nem vonatkozik a nem német nemzetiségű (anyanyelvű) személy vele együtt élő házastársára és kiskorú gyermekére, valamint a velük - már a jelen rendelet hatálybalépését megelőzően is - közös háztartásban élő felmenőkre (szülők, nagyszülők), ha azok 65. életévüket 1945. évi december hó 15. napja előtt már betöltötték.

(2) Az 1. § rendelkezését nem kell alkalmazni arra, aki cselekvő tagja volt valamely demokratikus pártnak, vagy legalább 1940 óta tagja volt a Szakszervezeti Tanács kötelékébe tartozó valamely szakszervezetnek.

(3) Nem kell alkalmazni az 1. § rendelkezését azokra sem, akik bár német anyanyelvűnek, de magyar nemzetiségűnek vallották magukat, ha hitelt érdemlően igazolják, hogy a magyarsághoz való nemzethű magatartásukért üldöztetést szenvedtek.

(4) A (2) és (3) bekezdésben szabályozott mentesség kiterjed a feleségre (özvegyre), a kiskorú gyermekekre (kiskorú árvákra), valamint a velük - már a jelen rendelet hatálybalépését megelőzően is közös háztartásban élő felmenőkre (szülők, nagyszülők) is. [...]

(5) A (2) és (3) bekezdés szerinti mentességeket nem lehet alkalmazni azokra, akik magyarosított nevüket német hangzásúra változtatták vissza, vagy a Volksbundnak, vagy valamely fasiszta szervezetnek, illetve katonai alakulatnak tagja voltak.”
(Rendelet a németek kitelepítéséről, 1945)

a) Fogalmazza meg saját szavaival, mivel indokolja a rendelet a kitelepítést! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Döntse el a forrás és ismeretei segítségével, hogy a rendelet alapján kitelepíthették volna-e a kitalált személyeket? Írjon X jelet a megfelelő mezőbe! A megadott információk alapján döntsön! (Elemenként 0,5 pont.)

Kitalált személyek leírása	Kitelepíthették volna	Nem telepíthették volna ki
b) <u>Scheiber József</u> , 32 éves, német anyanyelvűnek, de magyar nemzetiségűnek vallotta magát, a Szociáldemokrata Párt tagja, besorozták a Waffen-SS-be.		
c) <u>Krámer Pál</u> , 68 éves, német anyanyelvűnek és nemzetiségűnek vallotta magát, vele élő fia, Péter viszont magyar anyanyelvűnek és nemzetiségűnek.		
d) <u>Vermes Lajos</u> , 46 éves, német anyanyelvűnek, de magyar nemzetiségűnek vallotta magát, az Imrédy Béla által alapított Magyar Élet Pártjának tagja.		
e) <u>Wirth Jakab</u> , 27 éves, német anyanyelvűnek és magyar nemzetiségűnek vallotta magát, a Gestapo letartóztatta. Családnevüket az apja Vitaira magyarosította, ő viszont nagykorúsága elérésekor visszavette az eredeti nevet.		

3 pont

11. A feladat az európai integráció történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

A) Mikor és hol írták alá az alábbi szerződéseket? Karikázza be a megfelelő helyszínt és évszámot!

„Őfelsége a Belgák Királya, a Németországi Szövetségi Köztársaság Elnöke, a Francia Köztársaság Elnöke, az Olasz Köztársaság Elnöke, Ő Királyi Fensége a Luxemburgi Nagyhercegnő, Őfelsége Hollandia Királynője [...] úgy határoztak, hogy létrehozzák az Európai Gazdasági Közösséget.”

a) Helyszín: Maastricht Helsinki Róma

b) Évszám: 1957 1975 1992

„Őfelsége a Belgák Királya, Őfelsége Dánia Királynője, a Németországi Szövetségi Köztársaság Elnöke, a Görög Köztársaság Elnöke, Őfelsége Spanyolország Királya, a Francia Köztársaság Elnöke, Írország Elnöke, az Olasz Köztársaság Elnöke, Ő Királyi Fensége a Luxemburgi Nagyherceg, Őfelsége Hollandia Királynője, a Portugál Köztársaság Elnöke, Őfelsége Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának Királynője [...] úgy határoztak, hogy létrehozzák az Európai Uniót”

c) Helyszín: Maastricht Helsinki Róma

d) Évszám: 1957 1975 1992

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B) Melyik államra vonatkozik az állítás? Válassza ki a felsoroltak közül a megfelelő állam nevét, és írja a pontozott vonalra!

Államok: Ausztria, Csehország, Egyesült Királyság, Franciaország, Görögország, Lengyelország, Portugália, Svédország

e) A Közös Piac létrehozására reagálva megalapította az Európai Szabadkereskedelmi Társulást. Később kérte felvételét a Közösségbe, amit Franciaország sokáig megakadályozott. Felvétele óta is a nemzetállami önállóság védelmezője, a szorosabb integráció kritikusa.

Az állam neve:

f) Felvételére elsősorban politikai okokból került sor, hiszen kifejezetten szegény országnak számított. A felvételre akkor kerülhetett sor, amikor megszűnt a katonai diktatúra, és helyreállt a demokratikus köztársaság. Felvételét befolyásolhatta a szocialista országokhoz való földrajzi közelsége.

Az állam neve:

g) Sokáig nemzetközi szerződésben kikötött örök semlegessége miatt sem kérte a felvételét. Az ország gazdagsága miatt nettó befizető az EU költségvetésébe, keleti fekvése miatt pedig sokan érkeztek ide a volt szocialista országokból.

Az állam neve:

h) A legtöbb országot érintett bővítési körben vették fel ezt az országot. Lakossága több, mint a másik ugyanakkor felvett kilenc országé összesen. A tagság segíthet végleg lezárni a Németországgal fennállt történelmi ellentétet. Kifejezetten mobilis munkavállalói miatt a szabad munkavállalást a régi tagállamok részben korlátozták.

Az állam neve:

4 pont	
--------	--

12. A feladat a szociális piacgazdasághoz kapcsolódik.

Döntse el a forrás és ismeretei segítségével, hogy a felsorolt tevékenységek az állam melyik gazdasági funkciójához sorolhatók! Írja a tevékenységek sorszámát a megfelelő mezőbe! (Elemenként 1 pont.)

„A kormányzati szektor funkciói: [...] Közgazdasági szempontból beszélünk allokációs, redisztribúciós és stabilizációs funkcióról. [...] Allokáció alatt azt értjük, amikor az állam különböző kollektív javakat biztosít polgárainak. E jószágkört a piac nem, vagy nem hatékonyan képes biztosítani. [...] Redisztribúciónak nevezzük azt az állami funkciót, amikor a kormányzat háztartások, generációk, vállalatok, közigazgatási egységek, vagy éppen földrajzi területek között valósít meg jövedelemátcsoportosítást. [...] A stabilizáció a kormányzat azon tevékenysége, amely a gazdaság működésére jellemző [...] egyensúlytalanságok kezelését [mérseklését] szolgálja.” (Vígvári András: *A pénzügyek alapjai*, 2013)

Allokáció	Redisztribúció	Stabilizáció

1. kórházépítés

2. importvámok szabályozása

3. ösztöndíjak kifizetése

4. közvilágítás finanszírozása

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám	
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Római principátus	4		
	2. Középkori egyetemek	3		
	3. Luxemburgi Zsigmond	4		
	4. Felvilágosodás	4		
	5. XVIII. századi rendeletek	4		
	6. Ipari forradalom	4		
	7. Reformkori Magyarország	4		
	8. Sztálini gazdaságpolitika	3		
	9. Tanácsköztársaság	3		
	10. Németek kitelepítése	3		
	11. Európai integráció	4		
	12. Szociális piacgazdaság	4		
	Összesen		44	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2016. október 19.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2016. október 19. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Manufaktúrák kialakulása	rövid
	14.	Harmincéves háború	hosszú
	15.	Szocializmus	rövid
	16.	A német kérdés	hosszú
Magyar történelem	17.	Mátyás és a reneszánsz	rövid
	18.	Szent László és Könyves Kálmán	hosszú
	19.	Széchenyi gazdasági elképzelései	rövid
	20.	Életmód a dualizmus korában	hosszú
	21.	Kállay-kormány	rövid
	22.	A Rákosi-korszak	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a manufaktúrák kialakulásával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, milyen változásokat hozott a termelésben a manufaktúrák megjelenése a céhes iparhoz képest! Válaszában világítson rá röviden a kérdés általános gazdaságtörténeti hátterére!

„Minden párizsi takács két széles és egy keskeny szövőszéket tarthat a házában, de házán kívül egyet sem, ha nem akar tartani olyan jogokkal, amilyenek az idegent megilletik.

Minden takács házában tarthatja egy testvérét és egy unokaöccsét.

Mindegyikük számára két- két széles és egy-egy keskeny szövőszéket tarthat a házban, hogy így testvérei és unokaöccsei a maguk kezével dolgozzanak, és mihelyt nem dolgoznak, a mester nem tarthat szövőszéket.” (A párizsi takácsok határozatai, XIII. század)

„E háznak van egy tágas terme, Kétszáz szövőszék áll benne. Kétszáz férfi, nem kevesebb, Dolgozik rajta eleget. Mindegyiknél egy szép gyermek Vidáman orsót tekerget. Egy másik helyiségben pedig Százan a gyapjút fésülik. Száz asszony, erősek, vígak Dallal munkájuk jól halad. A mellettük lévő kamrában Kétszáz derék, szorgalmas lány van. Ez a kétszáz szép ifjú lány - Csak gombolyít, de nem sző ám. Mellettük egy újabb szoba, Kisgyermekesek hosszú sora. Mindenik gyapjút szedeget, Választja, tépi a legszebbet.” (Angol ballada, XVI. század)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a harmincéves háborúhoz kapcsolódik. (hosszú)

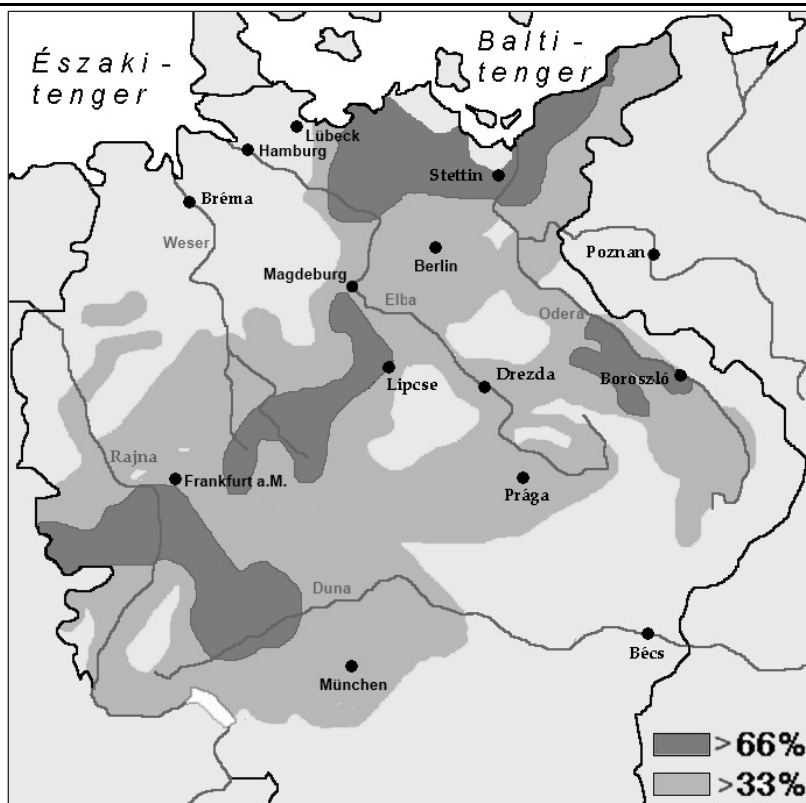
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a harmincéves háború főbb jellegzetességeit! Válaszában térjen ki a háborúban szerepet játszó felekezeti, a Német-római Császárságon belüli hatalmi és az európai nagyhatalmi konfliktusokra, és azok lezárására! Ne a háború szakaszait mutassa be!

„Még egyszer [...] kijelentjük, hogy ez a vallásbéke kizárólag a régi katolikus vallásra [...] és a változatlan augsburgi hitvallásra vonatkozik, és minden más visszataszító tan és szekta [...] akár felvételkorában, akár nem, ebből kizáratik [...].

Parancsoljuk tehát [...], hogy akik érsekségek, püspökségek, kolostorok és más egyházi javak birtokában vannak, császári rendeletünk kézhezvételét követően ezeket a püspökségeket és más egyházi javakat visszaadják és helyreállítsák.” (II. Ferdinánd császár rendelete, 1629)

„1643 elején a spanyolok betörték Észak-Franciaországba, hogy tehermentesítsék a katalóniai és burgundiai csapatokat. Francisco de Melo tábornok vezetésével spanyol és császári csapatok lépték át a határt Flandria felől és átkeltek az Ardenneken. Rocroi erődjéhez érve ostromolni kezdték azt. A spanyol előretörés feltartóztatására a 21 éves Enghien hercege északra vonult. [...] Miután Enghien felülkerekedett, Melo seregéből csak a híres spanyol terciók maradtak a csatatéren. Körülvéve a spanyolokat, Enghien ágyúval lövette őket, és négy lovasrohamot is vezényelt, de nem tudta megtörni a hadállásaikat. Két órával később Enghien a túlélőknek az ostromlott erődökhöz hasonló megadási feltételeket ajánlott. A spanyolok elfogadták azt, és fegyvereiket és zászlóikat megtartva elvonultak.” (Kennedy Hickman, történész)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Népességszűkülés a Német-római Császárság területén a harmincéves háborúban

„[A birodalom fejedelmei] a birodalom ügyeit érintő minden tanácskozáson elvitathatatlan szavazati joggal rendelkeznek különösen, ha törvényeket hoznak vagy értelmeznek, háborút üzennek, adót vetnek ki, katonaállítást, vagy beszállásolást rendelnek el. [...] Ilyen és más ezekhez hasonló ügyek tárgyalásra és döntésre ne kerüljenek a birodalom összes rendjei szabad gyűlésének hozzájárulása és véleményének meghallgatása nélkül. Mindenekfelett pedig a birodalom összes rendjeinek szabadon és mindörökké jogában álljon egymás között és az idegenekkel védelmük és biztonságuk érdekében szövetségeket kötni, feltéve, ha ezek a szövetségek nem irányulnak sem a császár, sem a birodalom ellen, sem a közbéke, sem pedig főként ezen megállapodás ellen.” (Az osnabrücki békeszerződés, 1648)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

15. A feladat a szocializmus eszméjéhez kapcsolódik. (rövid)

Vesse össze ismeretei segítségével a szocializmust a forrásokban megjelenő liberális és nacionalista eszmékkel! Ne eszmetörténetet írjon, hanem a három eszmét vesse össze különböző szempontok szerint, kiemelve különbségeiket és hasonlóságait!

„Hogy melyik a hazai tevékenységnek az a fajtája, melyben tőkét elhelyezheti és melynek eredménye lesz valószínűleg a legnagyobb értékű, ezt mindenki saját helyzetét ismerve sokkal jobban megítélheti, mint bármely államférfi vagy törvényhozó helyette tehetné.” (Adam Smith: <i>A nemzetek gazdagsága</i> , 1776)	„A tőke közösségi termék és csak a társadalom sok tagjának együttes tevékenységével, sőt végeredményben csak valamennyi tagjának együttes tevékenységével hozható mozgásba. A tőke tehát nem személyi, hanem társadalmi tulajdon.” (Karl Marx és Friedrich Engels: <i>Kommunista kiáltvány</i> , 1848)
---	--

„Az Ifjú Itália azoknak az olaszoknak a testvérisége, akik [...] tevékenységüket a nagy célnak szentelik, hogy felélesszék Itáliát, mint szabad és egyenlő emberek nemzetét, amely egységes, független és államilag önálló. A nemzet az egyetlen szövetségben testvérré vált és egyetlen közös törvény alatt élő olaszok egyetemessége.” (Giuseppe Mazzini: <i>Az Ifjú Itália elvei</i> , 1834)	„A munkásoknak nincs hazájuk. [...] Világ proletárijai, egyesüljtek!” (Karl Marx és Friedrich Engels: <i>Kommunista kiáltvány</i> , 1848)
---	---

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

16. A feladat a második világháború utáni német kérdés történetével kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a német kérdés történetét a két német állam létrejöttétől az újraegyesítésig! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

Plakát, 1948. A német nyelvű felirat fordítása: „Szabad a pálya a Marshall-terv előtt”.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„A német nép és a francia nép közötti kibékülés, amely véget vet egy évszázados rivalizálásnak, történelmi jelentőségű esemény, amely mélyrehatóan átalakítja a két nép közötti kapcsolatokat.” (Charles De Gaulle és Konrad Adenauer közös nyilatkozata, 1963)

„Fontos, hogy a tőlünk keletre fekvő csendes utcákon élő emberekkel fenntartsuk a nyugati társadalom kapcsolatait – minden érintkezési pont és összeköttetési lehetőség révén, amelyet meg lehet teremteni oly nagymértékű kereskedelmi kapcsolatok segítségével, amennyit biztonságunk megenged. Mindenekelőtt az a fontos azonban, hogy akár keveset látnak ezek az emberek a Nyugatból, akár sokat, – az, amit látnak, olyan világos legyen, hogy meghazudtolja azokat a torzításokat, amelyeket Keleten nap mint nap hirdetnek.” (Kennedy, amerikai elnök nyugat-berlini látogatása során tartott beszéde, 1963)

Az NDK és az NSZK hozzájárulása az egységes Németországhoz az egyesüléskor			
Ország	Lakosság (%)	Személygépkocsi (%)	Légszennyezés (%)
NDK	21	8	56
NSZK	79	92	44

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, miként jelent meg a reneszánsz kultúra Mátyás udvarában! Válaszában világítson rá, hogyan függött össze a kérdés Mátyás hatalmi törekvéseivel!

„Régi elkopott mondás, hogy a fegyverek zajában hallgatnak a múzsák. Mi azonban, bár úgyszólván folytonosan háborúba vagyunk bonyolítva, kevés maradék időnket mégis a tudományoknak szenteljük, nem gyönyörűség és enyhülés nélkül. [...] Silius Italicus [ókori római szónok és költő] művét, amelyet buzgólkodásod gyümölcseként Rómában nemrégiben nyomtak ki igen ízlésesen, ezekben a napokban már gyakran forgattuk, mert Silius már kora ifjúságunkban is tetszett nekünk.” *(Mátyás levele Julius Pomponius Laetus, itáliai humanista tudósnak, 1471)*

„A megérkező királyné az étkezésben és az egész életmódban kifinomult szokásokat honosított meg. Megvetette az alacsony házakat, nagyszerű lakomákat rendezett, az ebédlőket és a hálószobákat fényesen berendezte, visszatartotta a királyt a közvetlenségtől; állandó ajtónállókat állíttatott, megszüntette a könnyű bejutást; a királyi felséget rávette, hogy méltóságára többet adjon, s arra bírta, hogy csak megállapított időben tartson kihallgatást, szolgálta igazságot. A szittyák szokásai közé itáliaiakat iktatott be; megkedveltette az itáliai étkezést. Nagy költséggel Itáliából kiváló mestereket hívatott, s meghonosított itt addig ismeretlen művészeteket.” *(Antonio Bonfini, 1491–1492)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

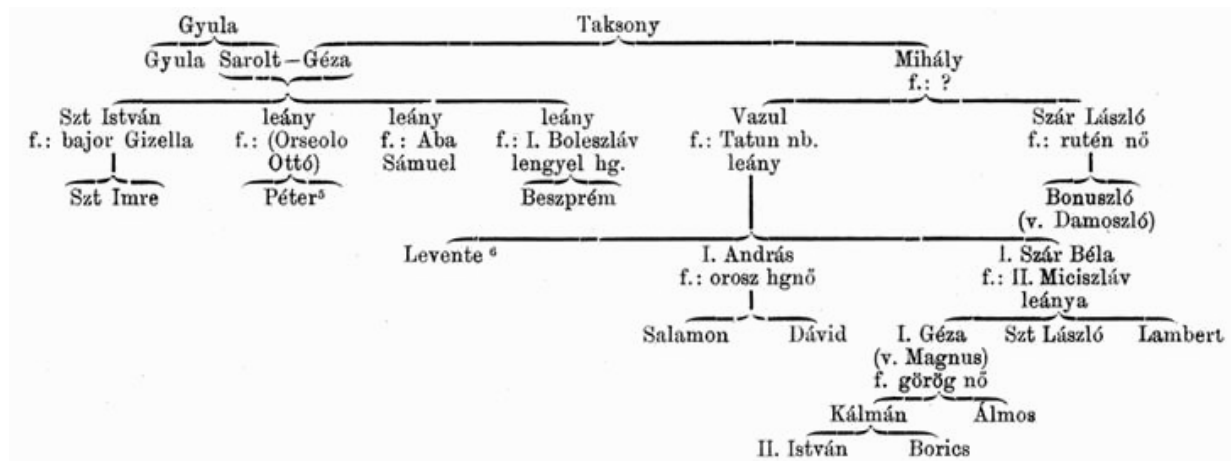
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

18. A feladat a magyar középkor történetével kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Magyar Királyság konszolidációját I. László és Kálmán uralkodásának idején!

Az Árpád-ház családfája

A rövidítések feloldása: f. = férj, illetve feleség (értelem szerint); nb. = nemzetségbeli; hg. = herceg; hgnő = hercegnő

„11. Valaki vasárnap vagy nagyobb ünnepeken el nem megyen a község templomába, csapják meg. Ha pedig a falu távolabb esik és a falu népe el nem mehet a templomba, mégis egy közülük menjen el mindnyájak képében, kezében a bottal, és vigyen az oltárra gyertyát meg három kenyeret. [...]

22. A ki pogány módra kutak mellett áldoz, avagy fának és forrásnak és kőnek ajándékot ajánl, akárki legyen, egy ökörral bűnhődjék érte.”

(I. László ún. I. törvénykönyve)

„20. Minden olyan birtok, melyet Szent István adományozott, illessen meg minden, természetes leszármazás szerinti utódot vagy örököst. Az olyan birtok azonban, amelyet más királyok adtak, apáról fiúra szálljon, s ha ilyenek nincsenek, örököljön a fitestvér, s ennek halála után fiait se zárják ki az örökségből. Ha pedig az illetőnek fitestvére nincsen, az örökséget a király részére vegyék át. [...]

40. Azok az ispánok, akiknek saját falvaikban olyan szabad embereik vannak, akiktől lovakat kaphatnak és száz pénzt tudnak összegyűjteni, ebből a jövedelemből egy páncélos katonát adjanak a királynak. Ha pedig negyven pénzt, egy páncél nélküli katonát adjanak; ha ennél kevesebbet, ezt saját használatukra tartsák meg.”

(Kálmán I. törvénykönyve)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Amikor a harmadik napon odaléptek, hogy a szent maradványokat elvigyék, a sír fölé helyezett hatalmas sziklát oly játszi könnyedséggel tudták eltávolítani onnét, mintha nem is lett volna súlya azelőtt. A harmadnapi vecsernye végeztével azután valamennyien várva várták az isteni irgalom jótéményeit a szent férfiú érdemeiért, és Krisztus nyomban meg is látogatta népét: a szent hajlékot teljes terjedelmében elárasztották a mennyből küldött csodajelek. [...] eltávolították a padlózatból kiemelkedő márványtáblát, és miután lejutottak a sírboltba, felnyitásakor olyan édes illatáradat borított el minden körötte állót, hogy úgy érezték, az Úr paradicsoma gyönyörúségeinek kellős közepébe csöppentek.”

(Hartvik legendája István sírjának kinyitásáról, XI. század vége)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a dualizmus kori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a modern életmód és életkörülmények legfontosabb összetevőit a dualizmus kori Magyarországon! Válaszában térjen ki röviden a tömegkultúra jelenségére is!

A posta által kiszállított hírlapok éves példányszámának változása a dualizmus korában			
Év	1868	1878	1882
Példányszám	13 millió	34 millió	41 millió

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Plakát, 1910 körül

„Crikvenica [az] egyetlen magyar tengeri fürdő. Elérhető Fiuméből, a Hotel Európával szemközt fekvő Adamich-mólóról induló gőzhajóval 5-ször naponta, másfél óráig tartó érdekes tengeri úton. [...] A Budapest-Fiume vonalon fekvő Plase máv. állomástól, kocsival is elérhető Crikvenica 3 óra alatt. [...] Mint tengeri fürdő, Crikvenicánk képes a világ leglátogatottabb tengeri fürdőivel versenyezni, különösen azóta, mióta homok- és napfürdőkkel rendelkezik.” (Magyar fürdő-kalauz, 1911)

„A vízvezetéki berendezést, a closetot és vízmedencéket mindig tisztán kell tartani, azokba szemetet, hamut, konyhahulladékot dobni tilos, úgyszintén a vízpazarlás szigorúan tiltva van.” (Egy budapesti ház házirendje, 1916)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

21. A feladat a Kállay-kormány külpolitikájához kapcsolódik. (rövid)**Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Kállay-kormány külpolitikáját és annak mozgatórugóit!**

„[Beláttam] hogy én többé egyetlen nyílt, őszinte szót sem szólhatok. Ha csak annyit mondanék valakinek, akárcsak négyszemközt is – kivéve néhány bizalmas, belső munkatársamat –, hogy nem is olyan biztos a német győzelem, kijelentésem futótűzként terjedne el, és veszélyeztetné küldetésemet.” (Kállay Miklós emlékirataiból)

„2. Magyarország kapitulációját titokban tartják. A szövetségesek és a magyar kormány egyidejűleg teszi majd közzé a mindkét fél által elfogadott és alkalmasnak ítélt időpontban. A magyar szerződő fél kifejezett kívánságára megegyezés történt arra nézve, hogy semmilyen körülmények között nem teszik a tényt nyilvánossá mindaddig, amíg a szövetségesek el nem érik Magyarország határát.”

(A szövetségesek által Magyarországnak átadott fegyverszüneti feltételek, 1943. szeptember)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

22. A feladat a Rákosi-korszakkal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a terror fő összetevőit a Rákosi-korszakban! Válaszában térjen ki arra, melyek voltak a megfélemlítés jellemző eszközei és a megfélemlített társadalmi csoportok! Világítson rá röviden a terror ideológiai hátterére!

„1951. június 21-én jött a kitelepítési végzés. [...] Személyenként vihettünk magunkkal egy kézipoggyászt, egy széket, ágyat, asztalt és szekrényt. Velünk együtt vitték gróf Klebelsberg Kunó özvegyét és testvérének családját. [...] Volt velünk bankigazgató, rendőr- és katonatiszt, minisztériumi osztálytanácsos és főtanácsos, földbirtokos és még sokan mások. Hajnalban érkeztünk meg Okányba [...]. Egy földpadlós nyári konyhát tudtak nekünk adni, egy búbos kemence volt benne. Villany nem volt a faluban, vizet is az artézi kútról kellett hordani. Szóval életünk gyökeresen megváltozott [...]. Az első perctől kezdve jártunk dolgozni, útépítésnél a kőtörőgépnél dolgoztunk [...]. 1953. aug. 20-án amnesztiát kaptunk, Okányt elhagyhattuk, de Budapestről továbbra is ki voltunk tiltva.” (Poich Lorándné visszaemlékezése, 2010)

„A magyar katolikus püspöki kar szembefordult a magyar dolgozó nép millióinak békeakarátával, kirekesztette magát a békéért küzdő magyar dolgozók közösségéből és szócsövévé vált a hatalmukat vesztett volt uralkodó osztályoknak, kizsákmányoló rétegeknek, amelyeknek egyetlen reménysége a harmadik világháború, a nyugati imperialisták fegyveres segítsége, az atombomba.” (A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének határozata a klerikális reakció elleni harcról, 1950)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Plakát, 1949

„Kádár: Hajlandó vagy-e megmondani mindazt, amit tetted, és úgy, ahogy tetted, és kinek az érdekében tetted, kinek az utasítására, kinek a jóváhagyásával, kinek a javára tetted? [...] Rajk: Egy kérésem lenne. A kérésem pedig csak az lenne, hogy addig is, míg az ügy tisztázódik velem kapcsolatban, és lezárul az ügy, hogy a feleségemnek ne legyen semmi bántódása. Farkas Mihály [honvédelmi miniszter]: Ez a magatartásától függ.” (Jegyzőkönyv Rajk László vallatásáról, 1949)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	Összesen	44	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Manufaktúrák kialakulása	7	
	14. Harmincéves háború	16	
	15. Szocializmus	7	
	16. A német kérdés	16	
	17. Mátyás és a reneszánsz	7	
	18. Szent László és Könyves Kálmán	16	
	19. Széchenyi gazdasági elképzelései	7	
	20. Életmód a dualizmus korában	16	
	21. Kállay-kormány	7	
	22. A Rákosi-korszak	16	
	Összesen	46	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		90	

dátum

javító tanár

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző